

Nyplanting av trær

Informasjon om beste praksis for å plante et tre, med en oppskrift i ni trinn for å lykkes med planting og etablering av trær.

Å kjøpe et tre er en investering for livet. Hvilken avkastning denne investeringen vil gi avhenger av typen tre som velges og stedet hvor det plantes, behandlingen det får under planting og oppfølgingen etter planting.

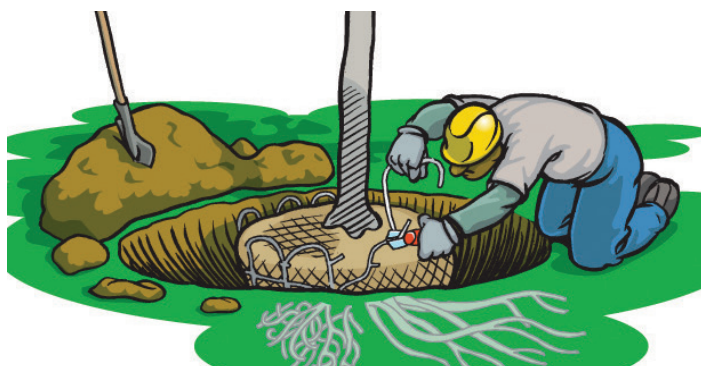
Når skal du plante?

- Trær bør helst plantes i en hvileperiode – om høsten etter at løvet har falt eller tidlig om våren før knoppene spretter
- Været er kjølig slik at plantene kan etablere røtter på det nye stedet før vårregnet og sommervarmen stimulerer til ny toppvekst.
- Friske trær med rotklump i strie eller konteiner kan imidlertid plantes i hele vekstsesongen hvis de får riktig pleie
- I tropiske og subtropiske klima der trær vokser året rundt, er alle tidspunkt en god tid for å plante et tre, så lenge tilstrekkelig vann er tilgjengelig.

Hva skjer når du flytter et tre?

Trær med rotklump i strie mister en betydelig del av rotsystemet når de graves opp på planteskolen. Derfor viser trær ofte noe man kan kalle et "omplantingssjokk." Omplantingssjokk gir redusert vekst og redusert vitalitet etter en omplanting.

Konteinertrær kan også få omplantingssjokk, spesielt hvis de har snurrerøtter eller knekte røtter som må kuttes. Riktig forberedelse av plantestedet, forsiktig behandling for å forhindre ytterligere rotskade, og god oppfølgingspleie reduserer omplantingssjokket og gir raskere etablering.

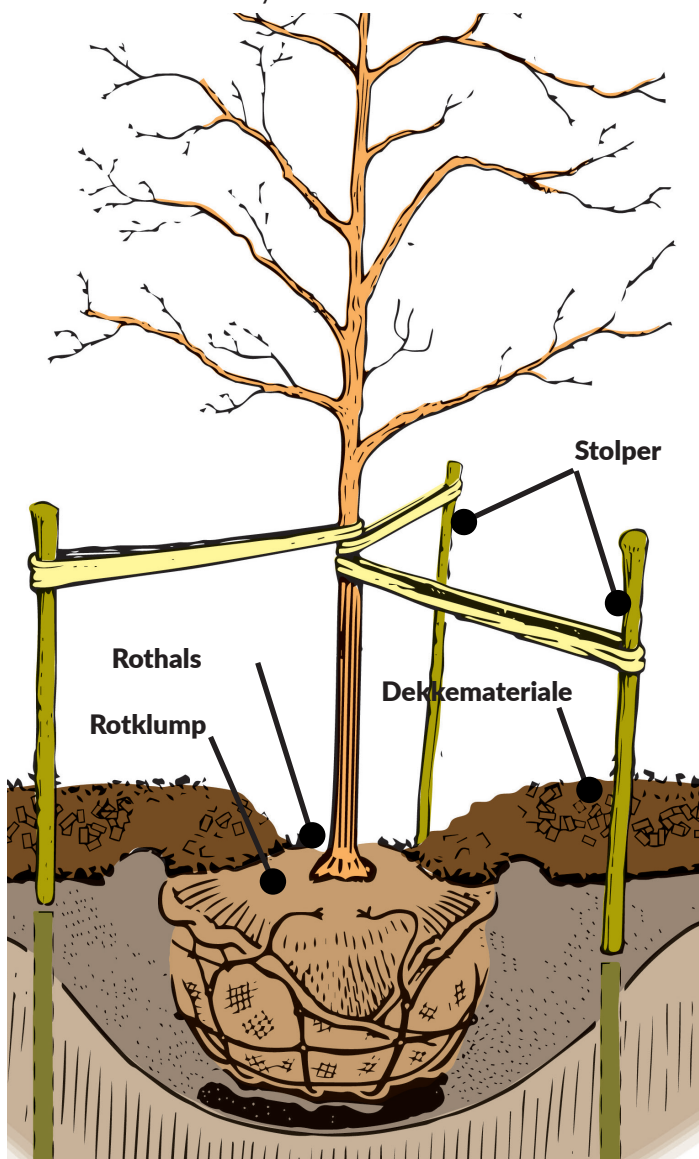
Planteveileder

Følg nøye de ni enkle trinnene nedenfor for å hjelpe treet ditt med å etablere seg raskt på sitt nye voksested.

1. Finn rothalsen. Rothalsen er der stammen går utover ved basis av treet. **Se til at rothalsen er delvis synlig etter at treet er plantet** (se tegningen). Fjern overflødig jord fra toppen av rotklumpen før planting hvis rothalsen ikke er synlig.
2. Grav et grunt og vidt plantehull. **Hullet bør være to til tre ganger bredere enn rotklumpen**, men ikke dypere enn rotklumpen. Ved å grave et bredt plantehull bidrar du til å bryte opp tilstøtende jord og gir nye trerøtter rom til å utvikle seg.
3. **Fjern konteinerne eller skjær bort trådkurven slik at røttene kan vokse og bre seg ut.** Inspiser konteinertreets rotklump og se etter snurrerøtter. Rett dem ut, beskjær dem eller fjern dem. Avdekk rothalsen om nødvendig.
4. Plasser treet i riktig høyde. Pass på at du graver hullet passe dypt – Ikke fjern mer enn nødvendig. De fleste røttene utvikler seg i de øverste 30 cm i jorden. Hvis treet plantes for dypt, vil nye røtter få vanskeligheter med å utvikle seg fordi de mangler oksygen. I jord med dårlig drenering eller mye leire, kan trær plantes med foten av rothalsen 5 til 10 cm over bakken. **Når treet plasseres i hullet, løft i rotklumpen, ikke i stammen.**
5. **Rett opp treet i hullet.** Før du fyller på jord, få noen til å se på treet fra flere vinkler for å bekrefte at det står rett. Så snart det er plantet er det vanskelig å endre treet plassering.
6. **Fyll hullet forsiktig.** Pakk jord rundt nedre kant av rotklumpen for å stabilisere den. Hvis rotklumpen er pakket inn, kutt og fjern forsiktig alt av tekstilstrie, plast, tråder og/ eller ståltråd fra rundt stammen og rotklumpen for å fjerne hindringer og lette rotveksten. Fyll i resten av hullet, trykk jorden fast på plass for å fjerne luftlommer som kan tørke ut røttene. Reduser luftlommene ved å vanne med jevne mellomrom mens du fyller på jord. Unngå gjødsling på plantetidspunktet.

7. Støtt opp treet om nødvendig. **Studier har vist at trær etablerer seg raskere og utvikler sterkere stammer og rotsystemer hvis de ikke bindes opp på plantetidspunktet.** Oppbinding kan være nødvendig ved planting av større trær, barrotplanter eller planting på vindutsatte steder. Oppbinding kan også beskytte mot plenklipperskade og vandalisme. Tre rundstokker eller underjordisk forankring gir optimal støtte til treet. Et bredt, fleksibelt bindemateriale på nedre halvdel av treet vil holde treet rett og minimere skade på stammen, samtidig som det tillater bevegelse. Fjern stokker og bånd etter to til maksimalt tre år etter etablering.

8. Dekk bakken rundt foten av treet. Dekkmateriale er organisk materiale som spres rundt foten av treet for å holde på fuktighet, dempe ekstreme jordtemperaturer og redusere konkurranse fra gress og ugress. Vanlige dekkmaterialer er løvavfall, bark, eller hagekompost. Et lag på 5 til 10 cm er ideelt. Mer enn 10 cm kan føre til et problem med oksygen og fuktighetsnivå. **Å fylle opp med materiale helt til stammen på et tre kan føre til råte i stammen.** Et område uten dekkmateriale på 3 til 5 cm bredt rundt basis av treet holder barken tørrere og forhindrer at den brytes ned.

9. **Følg opp med rutinemessig pleie.** Hold jorden fuktig, men ikke vannmettet. Vann treet minst en gang i uken gjennom den første vekstseongen, også selv om det regner, og oftere om det er varmt vær og vind. Når jorden er tørr under dekkmaterialet er det på tide å vanne. Gjør dette til midt på høsten, reduser etter hvert som lavere temperatur krever mindre vanning.

Andre oppfølgingspunkter som kan være nødvendige:

- Annen oppfølging kan inkludere mindre beskjæring av greiner som ble skadet under omplantingsprosessen.
- Beskjær med varsomhet etter planting og utsett nødvendig korrigerende beskjæring til etter at treet har fått en full vekstsesong på det nye plantestedet.

Obs! Før du begynner å plante treet, kontroller at det ikke ligger kabler og rør i bakken der du skal grave.

Hva er en sertifisert arborist?

ISA sertifiserte arborister er personer som har bevist et kunnskapsnivå innen kunsten å pleie trær, gjennom erfaring og ved å bestå en omfattende eksamen som er utviklet av noen av verdens ledende eksperter på trepleie. ISA sertifiserte arborister må fortsette sin utdanning for å beholde sertifiseringen og det er derfor mer sannsynlig at de er oppdatert på de nyeste teknikkene innen trepleie.

ETW-European Tree Worker er den vanligste sertifiseringen for klatrende arborister i Norge. ETW forvaltes av EAC – European Arboricultural Council. For å kunne bli sertifisert kreves det at man har jobbet som arborist i minst ett år, og ha bestått praktisk og teoretisk eksamen.

Finn en arborist

Besøk www.trepleieforum.no/arborister for å finne en arborist, eller www.TreesAreGood.org for gratis verktøy for å finne en arborist.

www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org

©2021 International Society of Arboriculture. (v03.2021)
Through research, technology, and education, the International Society of Arboriculture promotes the professional practice of arboriculture and fosters a greater worldwide awareness of the benefits of trees.